Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett samarbetsavtal mellan Eurojust och Serbien

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen ett samarbetsavtal mellan Eurojust och Serbien som ska godkännas av rådet.

Helsingfors den 3 oktober 2019

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

Konsultativ tjänsteman Miia Ljungqvist

JUSTITIEMINISTERIET Promemoria
den 3 oktober 2019

OM SAMARBETSAVTALET MELLAN EUROJUST OCH SERBIEN

1 Bakgrund

Eurojust inrättades genom beslutet om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (2002/187/RIF), som trädde i kraft den 6 mars 2002, nedan Eurojustbeslutet. Eurojustbeslutet syftar till att främja och förbättra samordningen av utredningar och åtal i medlemsstaterna samt förbättra samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och stödja dessa. Eurojustbeslutet har ändrats genom rådets beslut 2009/426/RIF.

Enligt artikel 26 a i Eurojustbeslutet får Eurojust ingå samarbetsavtal som godkänts av rådet bl.a. med tredje stater. Eurojust väljer själv vilka stater den vill ingå dessa avtal med och sköter avtalsförhandlingarna självständigt. De övriga EU-institutionerna deltar inte i förhandlingarna. Från EU:s sida undertecknas avtalet av ordföranden för Eurojusts kollegium ensam. Innan de färdigt förhandlade avtalen kan undertecknas ska rådet godkänna dem.

Eurojust har den 1 april 2019 till rådets ordförande översänt det utkast till samarbetsavtal mellan Eurojust och Serbien som Eurojust förhandlat fram. Utkastet till samarbetsavtal skickades till medlemsstaterna med rådets dokument (8129/19 JAIEX 55 COPEN 145 EUROJUST 66) daterat den 4 april 2019. Utkastet till avtal godkändes av Eurojustkollegiet den 26 mars 2019 och av Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet den 28 mars 2019.

RIF–Relex-gruppen inom rättsliga och inrikes frågor har godkänt ett utkast till rådets beslut om att godkänna avtalet och utkastet har lämnats till Europaparlamentet för utlåtande. När Europaparlamentet har gett sin åsikt godkänns utkastet till avtal slutgiltigt i rådet.

Lagstiftningen om Eurojust har reviderats. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF (Eurojustförordningen) antogs den 14 november 2018. Förordningen träder i kraft den 12 december 2019. När förordningen trätt i kraft får Eurojust med stöd av artikel 52 upprätta och upprätthålla samarbete med myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer. För detta ändamål ska Eurojust utarbeta en samarbetsstrategi vart fjärde år i samråd med kommissionen, i vilken det fastställs med vilka tredjeländer och internationella organisationer det finns ett operativt behov av samarbete. De samarbetsavtal som ingåtts innan förordningen träder i kraft förblir i kraft.

2 Avtalets huvudsakliga innehåll

Syftet med samarbetsavtalet är att utveckla relationerna mellan Eurojust och Serbien så att avtalsparterna kan samarbeta effektivt och utbyta information för att bekämpa organiserad brottslighet.

Avtalet mellan Eurojust och Serbien motsvarar i hög grad de samarbetsavtal som Eurojust tidigare ingått med tredje stater. Eurojust har ingått samarbetsavtal med Albanien, Ukraina, Montenegro, Island, Schweiz, Norge, Förenta Staterna, Makedonien, Liechtenstein och Moldavien.

Enligt artikel 2 i utkastet till samarbetsavtal är avtalets syfte att effektivisera samarbetet mellan Eurojust och Serbien i kampen mot grov brottslighet, i synnerhet organiserad brottslighet och terrorism. Avtalet omfattar de i artiklarna 6, 7 och 27 b i Eurojustbeslutet fastställda samarbetssätten, såsom begäran till medlemsstaterna att göra en utredning, utbyte av information och stödjande vid utredningar och åtal.

I artiklarna 5–8 i avtalet föreskrivs bland annat om sambandsåklagaren i Serbien, den nationella kontaktpunkten och de behöriga myndigheterna på samarbetsmöten mellan parterna.

Den mest centrala delen av avtalet gäller utbyte av information mellan parterna. I artikel 9 ingår en bestämmelse om rätten att utbyta information. Enligt artikeln får parterna utbyta all nödvändig och väsentlig information för att uppnå det mål som avses i artikel 2. När information begärs ska informationens användningsändamål uppges. Om en part på eget initiativ sänder information till den andra parten ska avsändaren meddela informationens användningsändamål. Parten kan begränsa användningen av informationen t.ex. i fråga om att förmedla informationen vidare.

I artikel 10 ingår bestämmelser om hur utbytet av information ska ordnas. Utbytet av information sker mellan Serbiens sambandsåklagare, de nationella kontaktpunkterna eller de nationella myndigheterna och den nationella medlemmen i Eurojust eller Eurojusts kollegium. Parterna kan även använda andra kanaler för utbyte av information. Parterna ska säkerställa att deras företrädare har rätt att utbyta information och att de har säkerhetsklassificerats på ett behörigt sätt. Enligt artikel 17 i avtalet får parterna inte lämna ut den information de fått till en tredje part utan att den andra parten har gett sitt samtycke och utan tillräckliga säkerhetsåtgärder för utlämning av personuppgifter.

Artikel 11 gäller behandling av personuppgifter som parterna lämnat ut och dataskyddsnivån. Avtalsparterna ska garantera en skyddsnivå för personuppgifter som minst motsvarar den nivå som anges i Europarådets dataskyddskonvention (avtalsnummer 108) och de ändringar som eventuellt gjorts i konventionen samt överensstämmer med Eurojustbeslutet och Eurojusts bestämmelser om dataskydd. Artikel 12 gäller känsliga personuppgifter och utlämnande av dem. Sådana uppgifter kan endast behandlas om det är absolut nödvändigt för att genomföra avtalets syfte. Vid behandling av informationen ska det säkerställas att datasäkerheten är tillräcklig.

I avtalet föreskrivs därtill bland annat om rätten för den som personuppgifterna gäller att få tillgång till uppgifter, att kräva att uppgifter rättas eller utplånas och att förbjuda överföring av uppgifter.

3 Förslagets konsekvenser och förhållande till lagstiftningen i Finland

Avtalet främjar avtalsparternas möjligheter att bekämpa organiserad brottslighet.

Avtalet har inga konsekvenser för lagstiftningen i Finland. I Finland har Eurojustbeslutet genomförts med lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust (742/2010). I lagen föreskrivs bland annat om utlämnande av uppgifter i sådana fall som avses i artikel 26 a i Eurojustbeslutet. Utlämnande av sådana uppgifter som Finland har lämnat till Eurojust till en tredje stat förutsätter att den nationella medlemmen ger sitt samtycke. Vid utlämnande av uppgifter ska den nationella medlemmen iaktta Finlands nationella lagstiftning.

4 Den nationella behandlingen av förslaget

Skrivelsen har beretts vid justitieministeriet. Den har behandlats skriftligt av sektionen för rättsliga och inrikes frågor 27.8.2019–2.9.2019.

5 Statsrådets ståndpunkt

Avtalet är till nytta för Finland, eftersom det främjar utredningen av sådana krävande brott vars rättsliga behandling ligger i Finlands intresse. Enligt statsrådet kan avtalet godkännas av rådet.